

Лопуга О. І.

канд. філос. наук, доцент,

кафедра культурології,

Одеський національний університет

імені І. І. Мечникова

ДУХОВНА КУЛЬТУРА ЯК ФАКТОР САМОРЕАЛІЗАЦІЇ ОСОБИСТОСТІ

Проблема людини, її духовного світу органічно пов'язана з розкриттям творчої природи людини через її духовність, що надає людському життю сенс. За В. Франклом, загалом універсальні людські цінності ґрунтуються на трьох складових людського буття, в основі якого лежать духовність, свобода та відповідальність. Загалом духовні цінності розглядаються як основа поєднання у культурі загальнолюдських та національних цінностей [1, с. 12]. Взаємодія культур на духовному рівні має розглядатися як основний механізм збереження людини та людства у сучасну епоху, що може розглядатися як змістовний фундамент духовної культури ХХІ століття.

Вітчизняна філософська думка велику увагу також приділяє саме духовному світу та духовній культурі людини. У філософських кордоцентричних концепціях Г. С. Сковороди та П.Д. Юркевича найбільш повно розкривається значущість духовної діяльності людини, результатом якого є моральна чистота та етико-естетичний погляд на світ. З погляду національної наповненості духовної культури та духовних цінностей найбільше значення мають ідеї О. О. Потебні та І. Я. Франка, а також наукові розвідки Д. І. Чижевського і М. Григор'єва щодо культурно-ціннісних особливостей українського національного характеру. У цілому слід констатувати, що культура тісно пов'язана з духовністю і є одним із чинників реалізації особистості.

Духовна природа дає можливість культурі здійснювати свою головну функцію – людинотворчу. Діяльнісне перетворення зовнішнього світу є основою формування в людини «інструментального розуму», а засвоєння духовних цінностей формує її внутрішній світ і викликає розвиток тих духовних

якостей, завдяки яким вона й стає особистістю.

Культура у своєму духовному вимірі надає смисли людському буттю у всій тотальності його проявів. Духовність як основа культури задає орієнтацію на вічні й абсолютні цінності, і саме завдяки цьому відбувається натхнення повсякденного людського існування, при цьому цінності духовності одночасно є й фундаментальними ціннісними основами культури,

У зв'язку із цим, як показує аналіз наукових розвідок вітчизняних фахівців, особливу актуальність отримують проблеми виховання сучасної молоді в рамках духовної культури. Значущість у цьому процесі духовної культури молоді можна пояснити низкою обставин. Передусім мова йде про необхідність узгодження процесів соціалізації з глобальними процесами змін, які торкаються і духовної сфери. Важливу роль відіграє той факт, що суперечності духовного розвитку молоді найбільш гостро і наочно відображають проблеми духовної сфери суспільства ХХІ століття. Надзвичайно гострою є проблема формування та реалізації у практичній діяльності духовної культури особистості в умовах становлення інформаційного суспільства, нових форм комунікації, глобалізації.

Підкреслюючи пріоритетність духовної складової культури в людиностворюючому вимірі, Г. Зіммель показав, що культура – це шлях душі до самої себе. Саме культура, її духовний потенціал представляє собою тут-і-тепер, що є основою дороги в майбутнє всього людства.

Список використаних джерел

1. Долженко В. О. Виховання духовних цінностей у студентської молоді в полікультурному просторі: Автореф. дис. канд. пед. наук: 13.00.07 / В. О. Долженко; Східноукр. нац. ун-т ім. В.Даля. Луганськ, 2006. 20 с.